

I. Indledning.

1. Det verdensbillede, på hvis baggrund FN's 24. generalforsamling fandt sted, lod meget tilbage at ønske, men et par nuancer lysere i tonen end billedet under 23. generalforsamling var det nok. Der fornemmedes således muligheder for en nedtrapning af kampaktiviteten i Vietnam og for en udvikling i retning af en sflutning af den tragiske krig, tilbageslaget for afspændingsbestræbelserne i Europa på grund af Sovjetunionens intervention i Tjekkoslavakiet i 1968 følte i vidt omfang overvundet, og den nye tyske regerings østvendte initiativer fulgtes med betydelig interesse. Borgerkrigen i Nigeria rasede endnu, og lidelserne fortsatte, men i skrivende stund er krigshandlingerne ophørt. I Mellemøsten var der imidlertid ingen lysning, tværtimod. Det af sikkerhedsrådet pålagte ildophør var i praksis sat ud af kraft, og udsigterne til en politisk løsning var længere end nogensinde.

2. Med undtagelse af Mellemøsten står de største akutte konfliktproblemer i verdenspolitikken ikke på generalforsamlingens eller for den sags skyld på noget andet FN-organs dagsorden. Årsagerne hertil er velkendte og ofte nok omtalte.

Specielt FN's passivitet i Nigeria-konflikten har givet anledning til megen diskussion, og det kan måske derfor være på sin plads at gøre et par bemærkninger herom.

Det er nok for tidligt at forsøge en egentlig vurdering af de politiske konsekvenser for FN af denne konflikt. Dens spor kan imidlertid godt blive dybe. På det internationale plan afslørede konflikten en tydelig forskel i bedømmelsen, som den kom til orde i vide kredse af befolkningen i den vestlige verden og i Afrika. For den første gruppe fremstod det som uforklarligt, at FN ikke mere virksomt kunne engagere sig i konfliktens løsning, en konflikt, hvis nød og lidelse fremkaldte så stor medfølelse og humanitær offervilje. For Nigeria og Afrika som helhed derimod var det afgørende at

hindre enhver ekstrakontinental indblanding, selvom den skulle foregå ved mellemkomst af den verdensorganisation, som stadig nyder så udstrakt respekt og tillid.

For Afrika blev konflikten derfor et symbol på, om det skulle lykkes at fastholde konfliktens behandling i nigeriansk og afrikansk regie under konsekvent fastholden af princippet om den nationale suverænitetss ukrænkelighed. Konflikten blev i Afrikas øjne en styrkeprøve på, om det skulle lykkes for det nye kontinent at modstå, hvad det opfattede som politisk påtryk og indblanding udefra. Dette skisma bekræftede således, at det fortsat er en del af Afrikas bevidsthed, at Europa først indenfor det sidste tiår stort set har sluppet sit herredømme over de afrikanske lande, og at disse befrygtede, at et mere aktivt engagement af verdensorganisationen ville komme til at bære præg af, hvad generalsekretæren for nylig har betegnet som en holdning båret af patronisering og paternalisme.

På denne baggrund kan det beklages, men det bør ikke undre, at modstanden imod en mere politisk betonet FN-indblanding i konflikten var og forblev massiv og beslut-som.

Iøvrigt vil det udover at konstatere de øjeblikkelige kendsgerninger om FN's tilbageholdenhed, hvortil dog hører, at de pågældende problemer behandles og ofte udførligt i generaldebatten, næppe være muligt at give nye forklaringer. Det er forståeligt, at denne tilbageholdenhed kan fremkalde undren og kritik, ikke mindst i gamle, veletablerede og selvsikre lande, hvor idealet om det mellemfolkelige ansvar er dybest grundfæstet, og hvor de seneste erfaringer peger imod større sammenslutninger udover den traditionelle nationalstat med tilhørende øget frihed for mindretal.

Efter mit eget skøn vil det dog ikke være rigtigt af den øjeblikkelige tilbageholdenhed at drage videregående slutning med hensyn til FN's muligheder i så mange andre henseender og på længere sigt.